

Norges Døveforbund
Grensen 9
0159 Oslo
post@doveforbundet.no

Helse- og omsorgsdepartementet
Teatergata 9
0030 Oslo

Oslo den 9.mai 2016

Høringsvar på forslag til endringer i pasient- og brukerrettighetsloven og helse og omsorgstjenesteloven.

Norges Døveforbund (NDF) har lest gjennom proposisjonen og har noen tilbakemeldinger.

Proposisjonen nevner ikke døve og hørselshemmede som behøver tegnspråk innen helse- og omsorg. NDF ber forslagstillerne å tenke seg at de er de eneste norske personene i en kinesisk omsorgsbolig, og ikke forstår noe av det som blir sagt rundt seg. Omtrent slik kan hverdagen for døve og hørselshemmede som trenger tegnspråk være dersom de får et omsorgstilbud som ikke er tilpasset deres språk. Det kan føre til en rask svekkende helse – både fysisk og psykisk. Det finnes noen tegnspråklige omsorgsboliger omkring i Norge, men døve og hørselshemmede får ikke garantert plass der. Det er heller ikke et forsvarlig antall tegnspråklige omsorgsboliger i Norge. Hjemmetjenester på tegnspråk er også fraværende.

NDF har flere ganger sendt brev og landsmøteresolusjoner til departementet om retten til å velge omsorgsbolig i et tegnspråklig miljø, samt å styrke hjemmetjenester med tegnspråklige ansatte. Det er derfor skuffende å lese at brukergruppen vår ikke blir nevnt i proposisjonen. Vi minner på at forvaltningsloven §11 og §17 sier at kommunen har opplysning-, veilednings- og informasjonsplikt. Dette vises også i §3-2 pasient- og brukerrettighetsloven. Den eneste måten for døve og hørselshemmede å få et optimalt tilbud er å tilby informasjon på tegnspråk.

Vi viser til Stortingsmelding nr 35 (2007-2008) «Mål og mening» side 24 i språkbruksmålet i språkpolitikken «Alle skal ha rett til språk, å få utvikla og tileigna seg det norske språket, bokmål og nynorsk, å få utvikla og bruka sitt eige morsmål eller første språk, inkludert teiknspråk, sitt eige urfolks språk eller nasjonale minoritetsspråk, og alle skal få høve til å læra seg framande språk.»

Staten har plikt til å sørge for at omsorgstjenesten også har tegnspråklig kompetanse der det er døve og hørselshemmede brukere.

Kjernen i forslaget er at kommunene har en plikt til å yte nødvendig helse- og omsorgshjelp til sine innbyggere. NDF viser til avsnitt 3.3 «Rett til heldøgns helse- og omsorgstjenester, herunder sykehjemsplass». Her understreker departementet at begrepet «nødvendig» kan tolkes på mange måter. Det er NDF enig i. De fleste kommuner vil si at de gir et nødvendig tilbud til døve og hørselshemmede på sine egne omsorgsboliger. NDF har erfart at det ikke er tilfelle. Døve og hørselshemmede trenger sosialmedisinsk behandling av fagfolk som behersker norsk tegnspråk. Vi ber ikke om særomsorg, men et tegnspråklig tilbud.

Vi ber derfor forslagstillerne om å ta med disse tre punkter:

- Statlig finansiering av sykehjemsplasser for døve og hørselshemmede slik at de sikres reell valgfrihet til sykehjem i et tegnspråklig miljø, på tvers av kommunegrenser.
- Bygge opp flere tegnspråklige omsorgsboliger
- Styrke tilbud om hjemmetjenester på tegnspråk

Hvis spørsmål, ta kontakt med Petter Noddeland – petter@doveforbundet.no

Med vennlig hilsen
Norges Døveforbund

Bjørn A. Kristiansen
Generalsekretær

Petter Noddeland
Interessepolitisk medarbeider